Syksyäni en anna pois

Valokuvia syksystä ja mietteitä vanhenemisesta

Ceta Lehtniemi

Copyright © Ceta Lehtniemi 2019

Tämä kirja käsittelee ikääntymistä kuvien ja lyhyiden ajatusten kautta. Se on tarkoitettu käytettäväksi lähinnä tabletilla, puhelimella tai tietokoneella. Huomioin käyttötarkoituksen tekstin selkeydessä. Pienensin kuvia välttyäkseni kovin suurelta tiedostolta. Kuvat on otettu Tammisaaren saaristossa. Kaikki kuvat ajoittuvat syksyyn, varhaisimmat ovat elokuun lopulta ja myöhäisimmät meren jo saadessa jääpeitettä.

Kirjan syntyyn on vaikuttanut julkisuudessa esiintynyt kovin yksipuolinen käsitys ikäihmisistä. Olin väsynyt ja motivaationi oli kadoksissa alkaessani kuin vahingossa muovata valokuvakirjaa vanhenemisen ajatuksin. Nyt uuden kevään lähestyessä koen myös elämässäni uutta tekemisen ja oppimisen iloa. Syksy oli kuin siemen uuteen, ja sitä nyt itsekin ihmettelen.

Kirjoittaja, kuvittaja ja toteuttaja: Ceta Lehtniemi

ISBN 978-952-69231-0-9 (PDF)
ISBN 978-952-69231-1-6 (EPUB)

Copyright © Ceta Lehtniemi 2019

Syksy kuvaa omassa mielessäni myös elämän loppuvaihetta. Tahdon arvostaa tätä aikaa jopa niin paljon, että voin ajatella: ”Tämä on minulle annettua, sellaista mitä en luovuta pois ilman painavaa syytä. Tahdon elää oman syksyni.”

Koen, että olen yhä olemassa jotakin varten, ja sen määrittelen itse. Osaan vetäytyä hiljaisuuteen kuulostelemaan mitä vielä haluaisin tai voisin oppia, tai missä voisin olla rikastuttamassa toisten elämää. Ja silti tahdon antaa itselleni tarvitsemaani tilaa ja vapautta.

Jos tahdon seurata lintuja tai kuvata auringonlaskua, niin on lupa hetkeksi unohtaa muut asiat. En myöskään tahdo perehtyä liiaksi kaikkeen siihen pahaan tai hyvään, monenlaiseen, mitä tulee viestimistä. Sanon siis itselleni ja kaikelle ympärilläni:
”Syksyäni en anna pois.”

Harmautta, niin kauniin täyteläistä! Kaikki värit yhdessä, pimeyden ja valon kirjot.
Näitä aikoja ei kannata pelätä. On hyvä jäädä kyselemään mitä sanottavaa tällä kaikella on.

Syysväsymys on tullut vieraakseni, matkaseurakseni.
Se tahtoo olla mukana sävyineen, väreineen, omine sanoineen.
En olisi ottanut tätä vierasta vastaan, en ymmärtänyt tulijaa.
Annan sen maalata omat vivahteensa, annan hiljentää tahtiani.
Toivotan kutsumattoman vieraani peremmälle -tutustutaan hiljakseen.

Näen kasteen kimalluksen.
Uusin silmin sitä nyt katselen.
Se tuo luokseni syksyn sävelen,
niin kauniin haikean, hiljaisen.

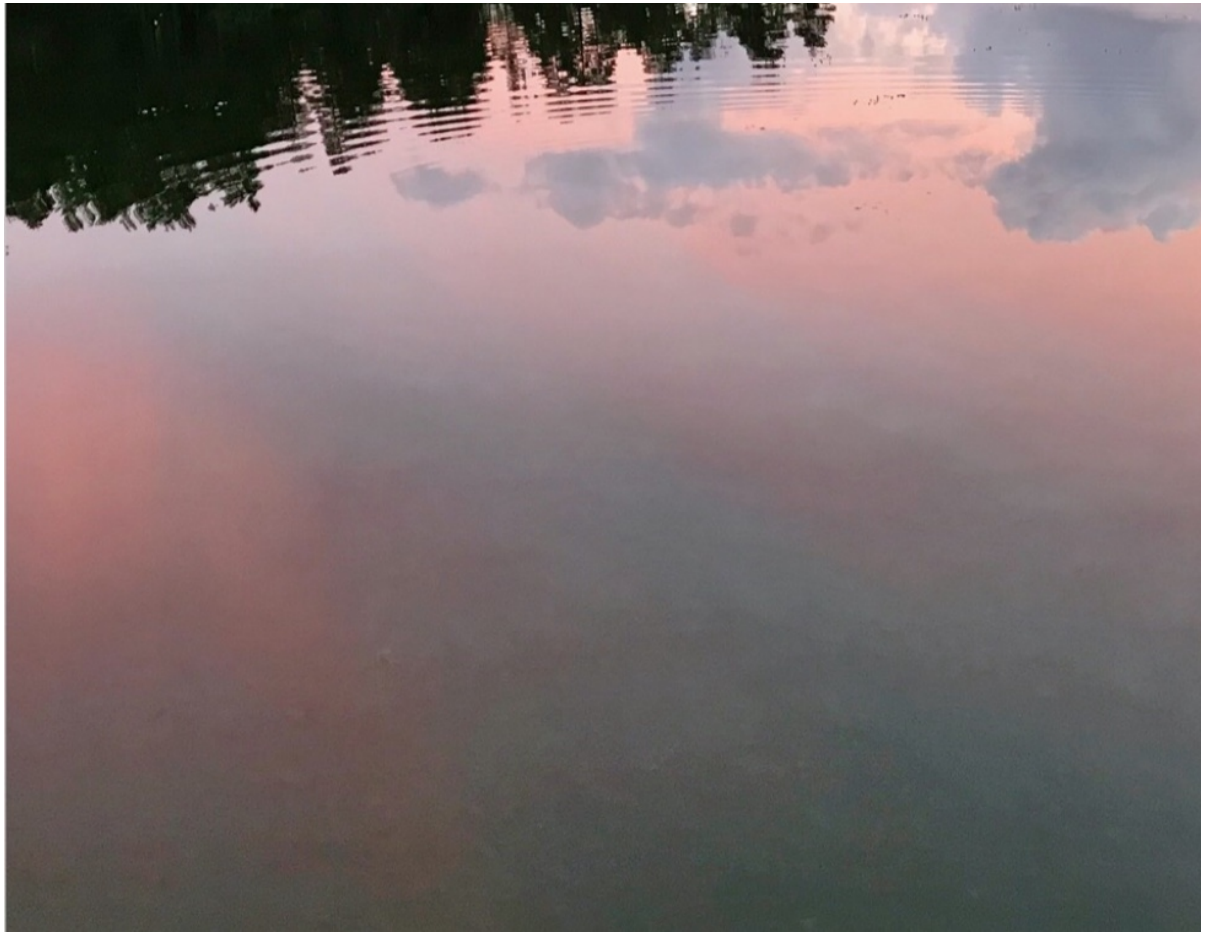

Nämä sävyt ikäänkuin pyytävät hiljaisuutta ja kuuntelua.
Juuri nyt en todellakaan tekisi mitään mieluummin
kuin katsoisin näitä lempeitä vivahteita ja lepäisin.
Silti tiedän, että jokainen pysähtymiseni voi katketa milloin vain.
Täytyy olla vahva, jos aikoo pitää kiinni omasta ajastaan.

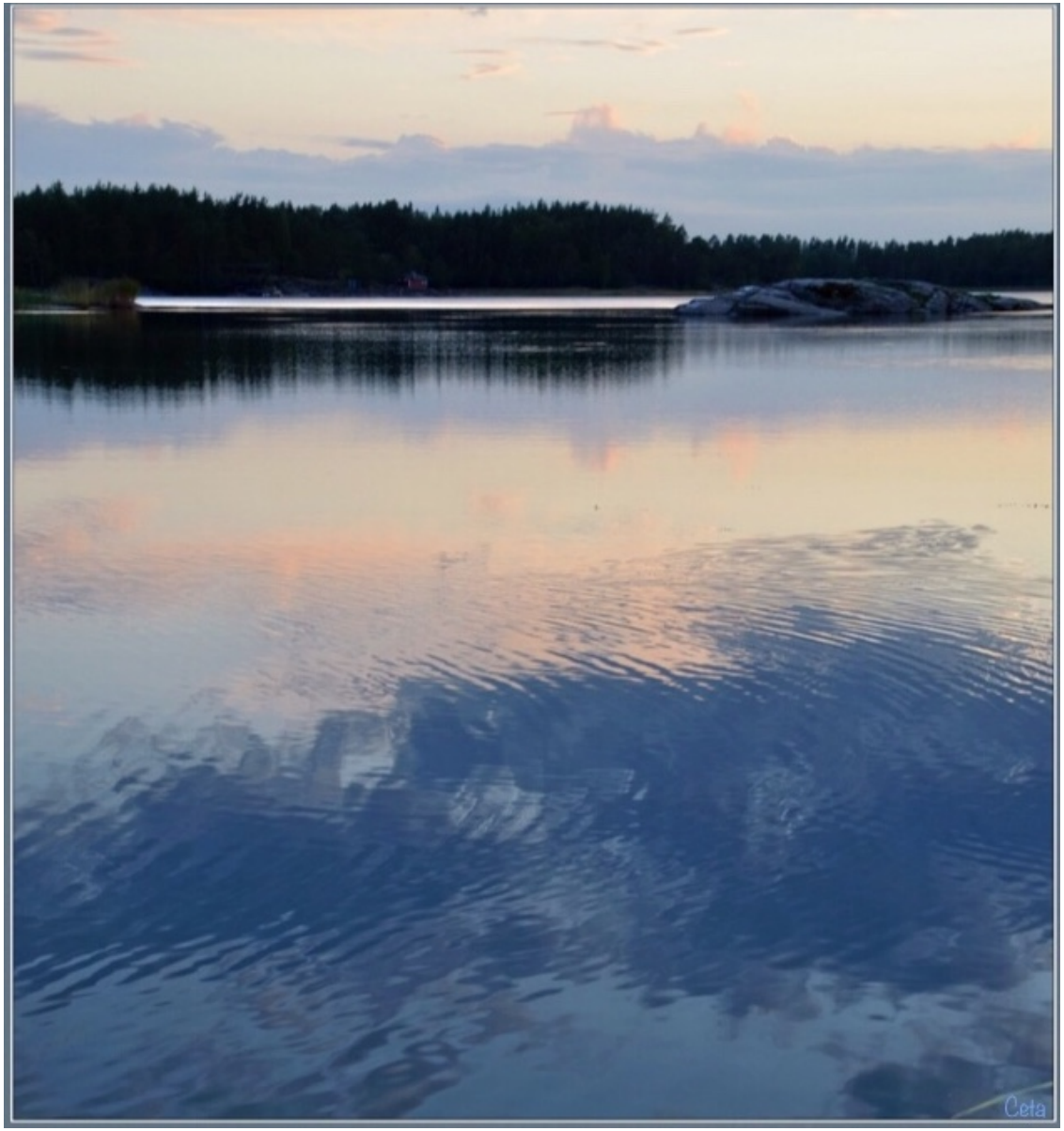

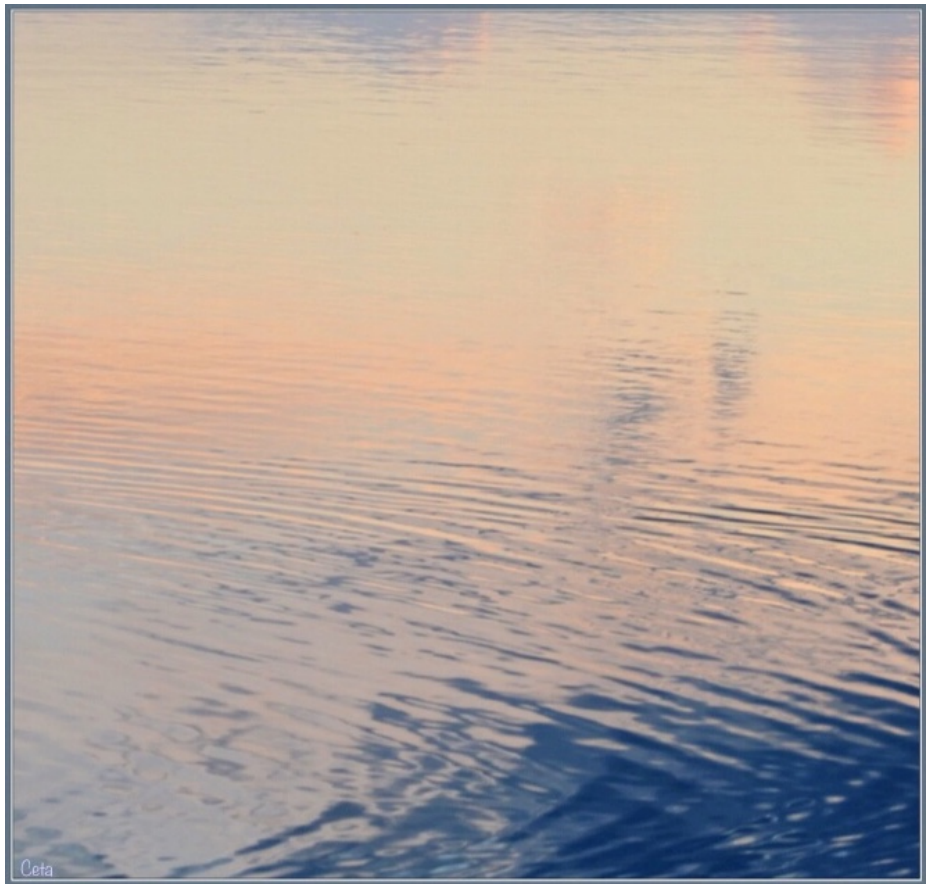

Kuin metallin taottu pinta,
kuparia, kultaa ja hopeaa.
Elävää metallia, alati sävyttyvää,
muuttuvaa, liikkuvaa.
Jälleen ilta-aurinko leikkii veden päällä.

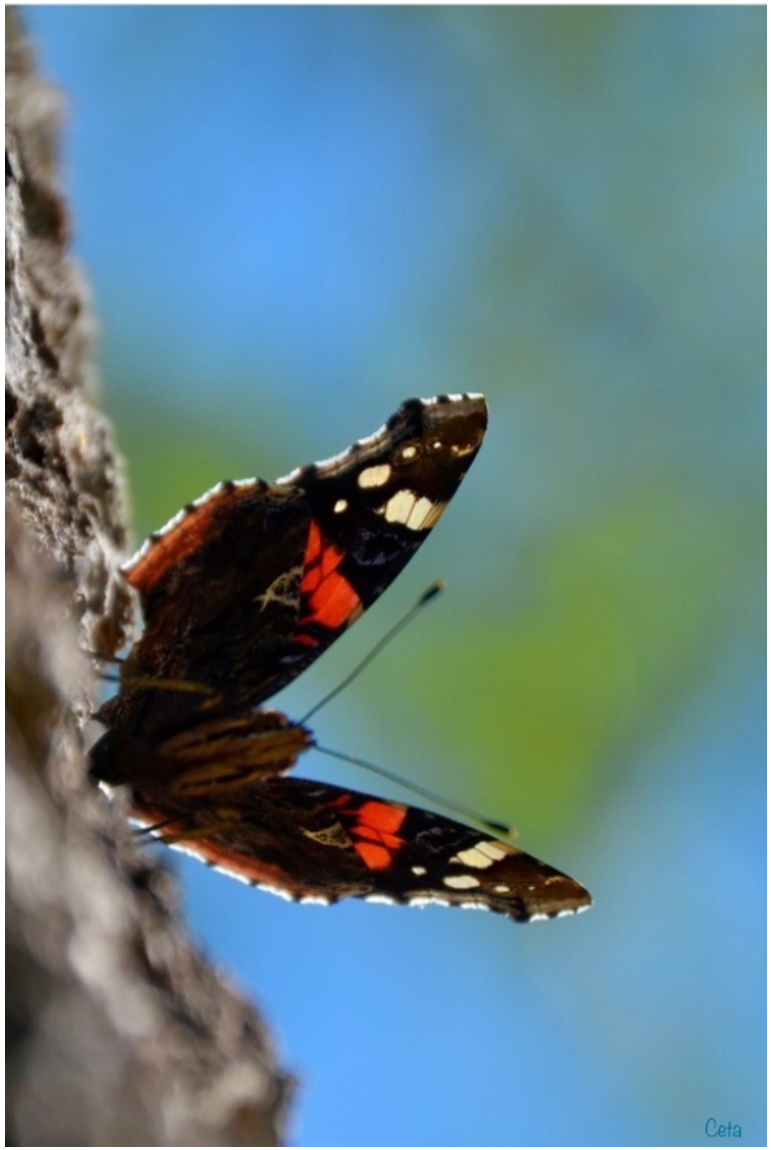

Kesän taittuessa syksyyn näen yleensä amiraaliperhosia.
Ne valitsevat usein ympäristönsä kuvaajalle otollisesti.
Ainoa huoli on siinä, etteivät vain asettuisi liian korkealle.
Mielellään saisi kuvattavaan osua hieman viistovaloa.
On hauska leikkiä taustan antamalla värimaailmalla,
joka luo välillä rajunkin kontrastin koreaan perhoseen.
Keskittyminen kuvaamiseen karkottaa hetkeksi väsymyksen.

Sisilisko on mielenkiintoinen eläin. Sitä pääsee ihmettelemään parhaiten silloin, kun se elokuun lopulla etsii vielä viimeistä auringon lämmittävää sädettä. Se ikäänkuin varaisi patterei-taan. Itsekin viivyn mielelläni kesän lopulla keräämässä lämmittäviä säteitä muistoihini, jotta jaksan pimeän syksyn ja kylmän talven yli.

Omenat ja sienet ovat kypsyneet, ja herkkusuut valkohäntäpeurat ovat liikkeellä. Vasa on taitava löytämään sieniä tuoksun perusteella. Välillä täytyy käyttää sorkkaa työvälineenä.

Epäsymmetriset sarvet tällä komealla uroksella ja vähän ihmettelevä ilme. Omenoita taitaa tehdä mieli. Katsotko anelevasti silmiini, pyydät väistymään?

Saapui syksyn ensimmäinen tuulisempi päivä. Seison rannalla virkistyneenä, kuin juuri suihkussa käyneenä. Innostus ei hiivi mieleeni, se lähes ryntää. Mikä myrskyssä on niin kiehtovaa? Kun olen vanha, niin viekää minut myrskyiselle rannalle.

Ajattelin nuorempana ikää ja aikaa aivan liikaa numeroina.
Nyt en enää iän lisääntyessä voi ajatella näin kapeasti tai kylmästi.

Kirjoitetaan kuinka ikäihminen vanhenee, kuinka kaikessa vähenee.
Arvon mittana on vain se, mihin ihminen juuri tänään kykenee.
Huomaako kiireinen hiljaiset ajatukset, hitaasti lausutut kuiskaukset?

Luonto ei kysele katselijan ikää,
sama kauneus kuuluu kaikille.
Ajattelin uuden päivän valjetessa
tänään oman lahja-aikani elää.
Ikä ei ole numeroita, vuosia.
Se on aina uusiutuvaa,
erilaista elämää.

Kuka voi mitata hetken arvon
ennen kuin se pakenee?
Mistä ovat tulleet aikamme mittarit?
Miten ajan kiire hiljenee?

Ei siemen tiedä mihin se on vapautunut, minne lentää, mitä tuottaa.
Sen kertoo vasta ajan päästä uusi vuosi ja uusi elämä.

Luonto on täynnä lämpöä,
lepoa, lupausta.
Se jää odottamaan
kevään muokkausta,
kasvukautta, uutta vartta.

Edessä on pitkä lepokausi -
onko minullakin?
Osaanko olla kääntämättä,
vääntämättä,
silloin kun mikään uusi ei
voi nousta.

Voi mahdotonta näitä värejä!
Luonnossa kaikki kirkuvat läiskät ja
pinnat näyttävät sopivan toisiinsa.
Jos ihminen yrittäisi samaa,
niin tuskin onnistuisi.

Lapsenmielisille ja lapsille
se saattaisi onnistuakin.
Ikäihminen voisi uudelleen totutella
lapsen rohkeuteen ja aitouteen.
Tulisinpa hetkittäin lapsen kaltaiseksi!

Kevään silmut ovat odottamassa
uutta kasvukautta. Ne ovat kauniit
ja vahvat, täynnä lupausta.

Syksyn sävyt ovat tavattoman rikkaat. Valon määrä ja osumiskulma tuovat esiin samankin kohteen aivan erilaisena. Myös katsojan silmät ovat eri päivinä kovin erilaiset. Milloin näkee lähelle, milloin kauaksi.

Joskus ihminen näkee ja kuulee sellaista, miltä tahtoisi sulkea kaikki aistit. Välillä taas tahtoisi kuin imeä kaikkien aistien koko kapasiteetilla jokaisen pienenkin tuokion talteen.

Lokakuun värihehkua kellon lähestyessä iltakuutta. Päivän työt ovat takana. Sadonkorjuu ja kodinhoito ovat näitä töiksi kutsuttavia asioita. Istuminen ja katsominen lienevät harrastusta.

Pieni viivähdys rantalepikössä luonnon omassa korunäyttelyssä.

Syksy

Ruskavärit kuin ruoste
tai kirkkaat tulenlieskat,
kesän vehreää joukossa.

Kiire pitää laittaa pois
ja imeä kauneutta hiljaa,
varastoida syyssatona.

Ceta

Myöhäisen syksyn kauneudessa on niukkuutta.
Oksat riisuutuvat värikoreudestaan.
Puutarha hiljenee, sato on korjattu.
Silti se riemastuttaa pakastetuotteillaan.

Se minkä näemme kuihtumisena voi avata uutta.
Voisiko myös ihmisen elämän syksy yllättää?

Muistan kirpeän pakkasaamun, kun ymmärsin pesuvadin kätkevän taideteoksen sisälleen. Kannoin vadin äärimmäisen varovasti kallion päälle kohtaan, missä arvioin saavani hyvän kulman valolle. Minulla oli vain yksi mahdollisuus onnistua vadin kääntämisessä ylösalaisin siten, että taideteos säilyisi ehjänä. Onnistuin. Kokemus auttoi. Takana on myös epäonnistumisia. Aina ei yritystä palkita tällä tavoin. Kiitollisuus oli tunteeni tuona aamuhetkenä.

Ennen pimeää on vahvoja sävyjä. Kylmän keskellä lämmin oranssi vielä hetken leikkii.

Silmäys ulapan yli. Painan mieleeni meren peilipinnan. Kaipaus jää, kevään odotus.

Ceta

Ruusun tarina

Lokakuu lähestyi loppuaan. Käsillä oli se aika, jolloin valmistauduimme talveen. Puutarhan sato oli jo korjattu. Kun kävin viimeistä kertaa vuosi aiemmin valmistuneessa puutarha-aitauksessa, näin pienen ihmeen. Ruusu oli kukassa, sama oranssi ruusu, jonka olin saanut rakkailtani äitienpäivänä.

Olin istuttanut ruusun maahan omenapuun juurelle uuteen puutarha-aitaukseemme. Saimme nimittäin juuri ennen talvea kaksimetriset aitaukset, etteivät peurat ja hirvet söisi puitamme ja pensaitamme. Usein laitan jotain rakasta kasvamaan juuri sinne, missä on tapahtunut hiljan jotain uudistusta.

Nyt tämä ruusu kukki toista kertaa samana vuonna juuri niihin aikoihin, kun vuosi sitten pakkasen jo yllättäessä saimme aitauksen valmiiksi. Äitienpäiväruusu oli nyt kuin aitauksen syntymäpäiväruusu.

Oli syksyn viimeisiä mökkipäiviä. Kaikilla tuntui olevan käsillä töitä, niin minullakin. Seurasin kuitenkin kaiken aikaa valon esiin tuloa, ja arvioin voisiko aurinko osua ruusuun pienen hetken ajan. Kuva on hyvä ottaa aamun viistossa valossa ennen roudan mahdollista sulamista. Odotteluni ja tarkkailuni palkittiin. Sain jättää muut puuhat ja omistautua ruusulle koko sydämestäni. Aurinko paistoi ruusuun vain muutaman minuutin ajan.